



1.

Miksi, miksi – Mari toisteli matkalla koulusta kotiin – miksi pelata välitunnilla jalkapalloa poikien kanssa, jotka eivät osaa pelata? Tällä kertaa Mari oli joutunut törmäyskurssille Olavin kanssa.

Maria suututti harvinaisen kovasti. Hänestä tuntui kuin hän olisi ollut häkistä karannut villipeto. Hän purki kiukkuaan voikukkiin, jotka rehottivat hurjasti joka puolella, ja potki niitten nappuja minkä jaksoi. Tuollainen potkimisnäytös ei ollut mitään kaunista katsottavaa, mutta voikukkien kurittaminen rauhoitti tyttöä, varsinkin kun kirkkaan-keltainen kukka lensi kaaressa pitkän matkan päähän. Mari kuvitteli ampuvansa kaukolaukauksia Viron maajoukkueessa ensin Saksaa, sitten Ranskaa vastaan. Tyttö tarpoi tien

laidassa kasvavan voikukkavyöhykkeen läpi ja juhli jokaista onnistunutta potkua mahtavilla hypyillä ja hihkaisuilla.

Kuten aina Soppalinnassa, vastaan tuli joku tuttu. Tällä kertaa isän ystävä Edgar kääpiömäyräkoiransa kanssa. Mari ei huomannut heitä, ennen kuin koira haukahti kimeästi ja mies kysäisi häneltä:

”Hei, Mari! Minne sinä oikein ryntäät?”

”Tein juuri maalin Latviaa vastaan.”

Mies katseli Marin punaisia housuja, jotka olivat polvista rikki, ja virnisti sanoessaan:

”Näyttää siltä, että latvialaiset taistelivat urhoollisesti.”

Mari hymähti vastaukseksi ja kyykistyi silittämään koiraa. Sitten hän toivotti kohteliaasti mukavaa kävelyretkeä ja hölkkäsi eteenpäin.

Tytön kiukku laantui matkalla, ja hän tunsu olonsa surulliseksi. Olavi oli ollut tosi inhottava välitunnin jalispelissä. Mari ja Olavi olivat törmänneet kovassa vauhdissa toisiinsa, niin että Mari kaatui ja housunpolvet menivät rikki. Poika ei kuitenkaan edes yrittänyt pyytää anteeksi vaan väitti Marin juosseen tahallaan häntä päin. Sen jälkeen Olavi ilmoitti kovalla äänellä, ettei pelaisi enää Marin kanssa jalista vaan keskittyy koripalloon. Mari oli tietysti vastannut samalla mitalla, ettei tuollaisen honkkelin kannattanutkaan tulla pelaamaan, jos ei osaa edes mennä pois tieltä. Se oli pahasti sanottu, kyllä Mari sen tiesi. Sitten he eivät sanoneetkaan toisilleen enää mitään.

Kun Mari lopulta pääsi Emajoen rantaan, hänen piti pysähtyä, sillä kevään kauneus lumosi hänet. Elämä on välillä

kummallista, sillä sama tyttö, joka hetkeä aiemmin katkoi kiukunpuuskan vallassa voikukkia, ihaili nyt kukkaan puhjenneita tuhatkaunoja ja liikkui varoen niitten välissä. Vihreä ruohomatto oli aivan täydellinen. Mari kävellä sipsutti sen päällä ja ajatteli, että kaikilla kaupungin jaliskentillä pitäisi olla juuri sellainen nurmikko.

Kotitalon edessä Mari pysähtyi vielä katsomaan jokea. Se oli maailman ainut joki, joka osasi puhua. Ainakin Marista tuntui, että joki keskusteli hänen kanssaan. Tietenkään se ei lausunut sanoja ääneen, ei se ollut tavallista juttelua. Se oli enemmänkin tunnetta yhteenkuulumisesta. Auringonsäteet saivat joen kimaltelemaan tähtisateena.

Mari iski joelle silmää ja astui kotipihalleen, missä kevään puutarhatyöt olivat täydessä vauhdissa. Marin isoäiti, jota sanottiin mummiksi, hyräili jotain kuorolaulua ja työnsi kottikärryillä multaa. Pikkusisko Magda istui multakasan päällä ja leikki hiekkaleluilla. Hänen uudet keltaiset kumisaappaansa loistivat auringonpaisteessa. Matin musta hahmo kuljeksi vadelmanvarsien liepeillä, ja sen perässä käveli mies olkihattu päässään – isoisa eli ukki.

Marin huono tuuli oli kuin pois pyyhitty, eikä polveenkaan sattunut enää. Hän käveli heti multakasan luo.

Mummi halusi tietää, oliko Marilla koulun jälkeen nälkä. Mari ei ehtinyt sanoa mitään, kun Magda jo syöksyi halaaamaan häntä oikein kunnolla. Mari kiljaisi kuten tavallista: ”Hui, miten vahva sinä olet!”

”Katso, Matti haluaa taas mennä tapaamaan Lennoa!” Magda sanoi ja osoitti vadelmia.

Sisarukset katselivat, kun ukki käveli koiran perässä kädessään vasara ja puupalasia. Musta ranskanbulldoggi etsi lankkuaidasta rakoa, josta pääsisi pujahtamaan naapurin ruskean villakoiran luo, ja pappa puolestaan seurasi tarkkaavaisesti, löytäisikö ranskis sellaisen paikan. Silloin rako pitäisi nimittäin paikata muutamalla puupalalla. Matti pyrki sinnikkäästi löytämään kulkureitin naapurin puutarhaan. Se oli suorastaan ihailtavan määrätietoinen.

Kerran se oli onnistunutkin. Onneksi kävi ilmi, että naapurien villakoira Lenno ja Matti tulevat loistavasti toimeen. Joskus ne saivat leikkiä yhdessä koirapuistossa, mutta kukaan ei halunnut niiden tapailevan omin päin. Sitä paitsi naapureilla oli myös valkoinen kissa, joka ei ollut mitenkään innostunut Matin kanssa leikkimisestä, vaan kiipesi ensimmäisen tilaisuuden tullen omenapuun latvaan.

”Matti!” Mari kutsui koiraansa, mutta se ei ollut kuulevinaanakaan emännän ääntä. Oli paljon tärkeämpää etsiä aidanreikää, josta pääsisi Lennon luo. Mari luovutti ja alkoi leikkiä Magdan kanssa hippaa.

Mummi katseli vähän aikaa tyttöjen riehumista, mutta sanoi sitten, että jos tytöt haluaisivat auttaa, niin olisi mukavaa, että joku leikkaisi hortensiat. Kellarista haetut savi-ruukut olivat täynnä hämähäkinverkkoja, ja niiden keskeltä työntyvistä varrentyngistä kurkotteli pitkiä versoja, jotka olivat kuin valtavan pitkiä spagetteja. Hämähäkkiruukut eivät kuitenkaan innostaneet siskoksia millään lailla, joten he vain kieltäytyivät kohteliaasti.

Mummi selviytyi hortensioiden kanssa oikein hyvin

itsekin, ja hän piti kovasti pitkien versojen poistamisesta. Pimeässä kellarissa kasvaneet versot olivat merkki siitä, että kesä oli jo lähellä. Kahdestakymmenestä hortensiasta vain yhdessä, kaikkein pienimmässä, ei ollut vielä nuppuja, mutta mummi tutki kasvin oikein tarkkaan, ja hänestä tuntui, että kyllä siitä pikkuisestakin vielä jotain tulee.

Kun työ tuli valmiiksi, mummi kohotti kätensä ylös aivan kuin olisi tehnyt maalin. Hän katsoi kohti aurinkoa ja sulki silmänsä. Sitten hän hengitti syvään puutarhan kevätilmaa ja kysyi kovalla äänellä kuin olisi herännyt unesta:

”Mitäs sanotte, paistetaanko lettuja?”

Tästä ehdotuksesta pitivät kaikki. Pihatyöryhmä siirtyi keittiöön. Vain Matti jäi ulos, olihan Lenno aidan toisella puolella.

Ensin pestiin kädet ja kasvot. Magdan hiusten kanssa syntyi pikku ongelma. Mummi irrotti enimmät mullat tytön vaaleista enkelinkiharoista, mutta sitten sovittiin, että hiukset pestään kunnolla vasta illalla, kun äiti ja isä ovat tulleet töistä.

”Minulla on ihan kamala nälkä”, Magda ilmoitti surkealla äänellä.

Mummi huokasi ja sanoi, että pitää odottaa vähän aikaa, sillä taikinan teko ja lettujen paistaminen veisi oman aikansa. Mari tarjoutui auttamaan, mutta ukki kiiruhti väliin ja sanoi, että tytöt voisivat pikemminkin istua pöydän ääreen ja kertoa, mitä he tekivät eskarissa ja koulussa.

Magda aloitti. Hän kuvaili, miten he olivat kävelleet joen rantaan ja nähneet siellä sorsia. Linnut olivat kyllä säikähtäneet eskarilaisia ja uineet vauhdilla joen vastakkaiselle rannalle, mutta ei se haitannut mitään. Opettaja oli näyttä-

nyt lapsille, missä hän oli edelliskesänä nähnyt majavan.

Mari kuunteli pikkusiskoaan ja arveli, että tästä oli tullut aikamoisen pätevä tyyppi. Magda menisi syksyllä jo kouluun.

Sitten oli Marin vuoro kertoa, miten koulussa oli mennyt.

”Ihan tavallisesti”, tyttö aloitti epäröiden. Hän ei halunnut kertoa rikki menneistä housuista ja kahnauksesta Olavin kanssa. Mutta sitten hän muisti, että koulussa oli käynyt kiinnostava vieras. Kaupungissa järjestettiin ensimmäistä kertaa iso lastenkirjallisuuden festivaali, eikä sillä ollut vielä nimeäkään. Mutta nimikilpailu oli käynnissä. Esiintyjiä oli myös paljon. Soppalinnan koulussa vieraili mukava kirjailija, jonka nimi oli Linnea. Hänelle sai esittää kysymyksiä, ja siitä tuli tosi hauskaa.

”Ai niin, koululla kävi yksi suomalainen kirjailija, joka sanoi, että Suomessa saa kouluruokana pizzaa!”

”Hieno juttu!” ukki sanoi ja maiskuttti suutaan.

Mummi taas kysyi huolestuneena: ”Mutta kai sinä sentään syöt kouluruokaa?”

”Totta kai”, Mari vastasi. ”Joka päivä”, hän vielä varmuuden vuoksi lisäsi.

”Reipas tyttö!” mummi kiitteli ja piti pitkän luennon siitä, miten tärkeää oli syödä koulussa. Silloinkin, kun tarjolla ei ole lempiruokaa. Pitää syödä kaikkea. Lapsen elimistö tarvitsee kasvaakseen paljon energiaa.

Tämän kaiken mummi selitti lettuja paistaessaan. Lettuka kasvoi ja kasvoi, kunnes mummi kaatoi taikinan lopun pannulle ja viimeinenkin lettu tuli valmiiksi.

”Ruokaa pitää kunnioittaa”, mummi vielä sanoi lopuksi.

”Millä lailla?” Magda kysyi.

Mummi ei ensin osannut vastata mitään. Ruoan kunnioittaminen oli hänelle itsestään selvä asia. Ukki päästi mummin pinteestä. Hän laittoi lautaset pöytään ja selitti:

”Jos leipä putoaa lattialle, sitä pitää suudella.”

Silloin mumminkin mieleen juolahti vanha viisauden jyvänen:

”Ruoan kunnioittaminen tarkoittaa sitä, että lautanen pitää syödä tyhjäksi.”

”Mutta jos ei jaksaa?” Magda kysyi viattoman näköisenä. Hänen siniset silmänsä olivat yhtä suuret kuin Matin silmät.

”No mutta”, mummi sanoi, ”pitää ottaa vain sen verran ruokaa kuin jaksaa syödä, ei enempää.”

Magda oli vastaukseen tyytyväinen.

Ukki mietti vielä suomalaista kirjailijaa ja kyseli: ”Sanoikos se kirjailija, se Linnea, minkälaista pizzaa siellä oikein syödään?”

Mari hymyili leveästi ja vastasi: ”Ihan tavallista pizzaa. Linnea sanoi, että siinä on tomaattia, juustoa, salamia ja oliiveja.”

”Pizzaa koulussa! Kaikkea sitä kuuleekin! Onkohan Suomen kouluissa hampurilaisiakin?” mummi nauroi.

Mari kohautti olkapäitään. ”En minä sitä tiedä. Joku pojista vain kysyi Linnealta, että mikä on hänen lempiruokansa. Linnea sanoi, että kouluruoka. Silloin kaikki kävivät nauramaan. Paitsi tietysti reksi ja opet. Ne olivat hiljaa kuin hiiret. Silloin Linnea hymyili ja kysyi silmät suurina, että eikö teillä sitten ole koulussa hyvää ruokaa. Minä kyllä luu-

len, että hän vitsaili, sillä hän hymyili tosi veitikkamaisesti. Mutta reksi meni silloin aika pahan näköiseksi.”

”Kyllä kai”, ukki keskeytti ja pyöritteli silmiään, ”eihän tuo ole ihmekään.”

”Ole nyt hiljaa ja anna Marin kertoa!” mummi käski.

Mari jatkoi: ”Sitten se Linnea kysyi, että eikö teillä saakaan koulussa pizzaa. Se oli hänen lempiruokaansa, kun hän oli koulussa. Kaikki tietysti pudistivat päätään. Sitten Linnea ehdotti, että jos joku oppilaista kirjoittaisi paperille, että me haluamme pizzaa, ja kaikki muut allekirjoittaisivat sen, paperi voitaisiin antaa rehtorille ja sitten varmasti saataisiin pizzaa. Se olisi demokratiaa. Se suomalainen kirjailija ei tiennyt, että reksi oli paikalla, sillä se hiipi saliin kesken tilaisuuden. Mitä luulette, mitä sitten tapahtui?”

”Ei aavistustakaan”, ukki sanoi ja aivan kihelmöi uteliaisuudesta, sillä tarina kiinnosti häntä kovasti. ”Kerro jo!”

”Reksi nousi pystyyn ja sanoi, että hän on rehtori Herbert Lang ja että ei ole tarpeen kirjoitella mitään kirjeitä. Soppalinnan koulussa on nimittäin kaikin puolin terveellistä ruokaa ja sitä on aivan riittävästi. Kukaan ei sanonut siihen mitään. Sitten reksi sanoi vielä, että itse opetusministeri on kehunut meidän kouluruokaa ja että meidän koulussa on roskaruohan suhteen joku nollatoleranssi.”

”Eli täyskielto”, mummi tulkkasi. ”Rehtori halusi sanoa, ettei koulussa sallita roskaruokaa missään tapauksessa.”

”Joo”, Mari jatkoi, ”ja että hän ei anna lupaa tarjota minäänlaista suomalaista koulupizzaa niin kauan kuin hän on Soppalinnan koulun rehtori.”



”Ymmärsikö se suomalainen Linnea viroa?” mummi kysyi.

”Vähän”, Mari vastasi. ”Mutta meidän äidinkielenopettaja käänsi hänelle reksin puheet.”

Ukki kysyi väliin: ”Mitä Linnea siihen sanoi?”

”Linnea suhtautui reksin kommentteihin aivan rauhallisesti. Hän hymyili ja kikatti koko ajan. Jos joku sanoo, että suomalaiset ovat hitaita, niin se ei ole kyllä tavannut Linneaa... Ja muuten... Linnea sanoi, että täällä Soppalinassa on oikeasti tosi hyvää kouluruokaa. Hän oli syönyt kasviskeittoa, ja hänestä se oli ollut parasta keittoa, jota hän oli ikinä syönyt. Hän sanoi vielä, että Soppalinnan koulussa pitääkin syödä nimenomaan soppaa. Silloin jo opettajatkin nauroivat. Reksi vain ei nauranut yhtään.”

”Hemppa-parka!” mummi sanoi myötätuntoisena.